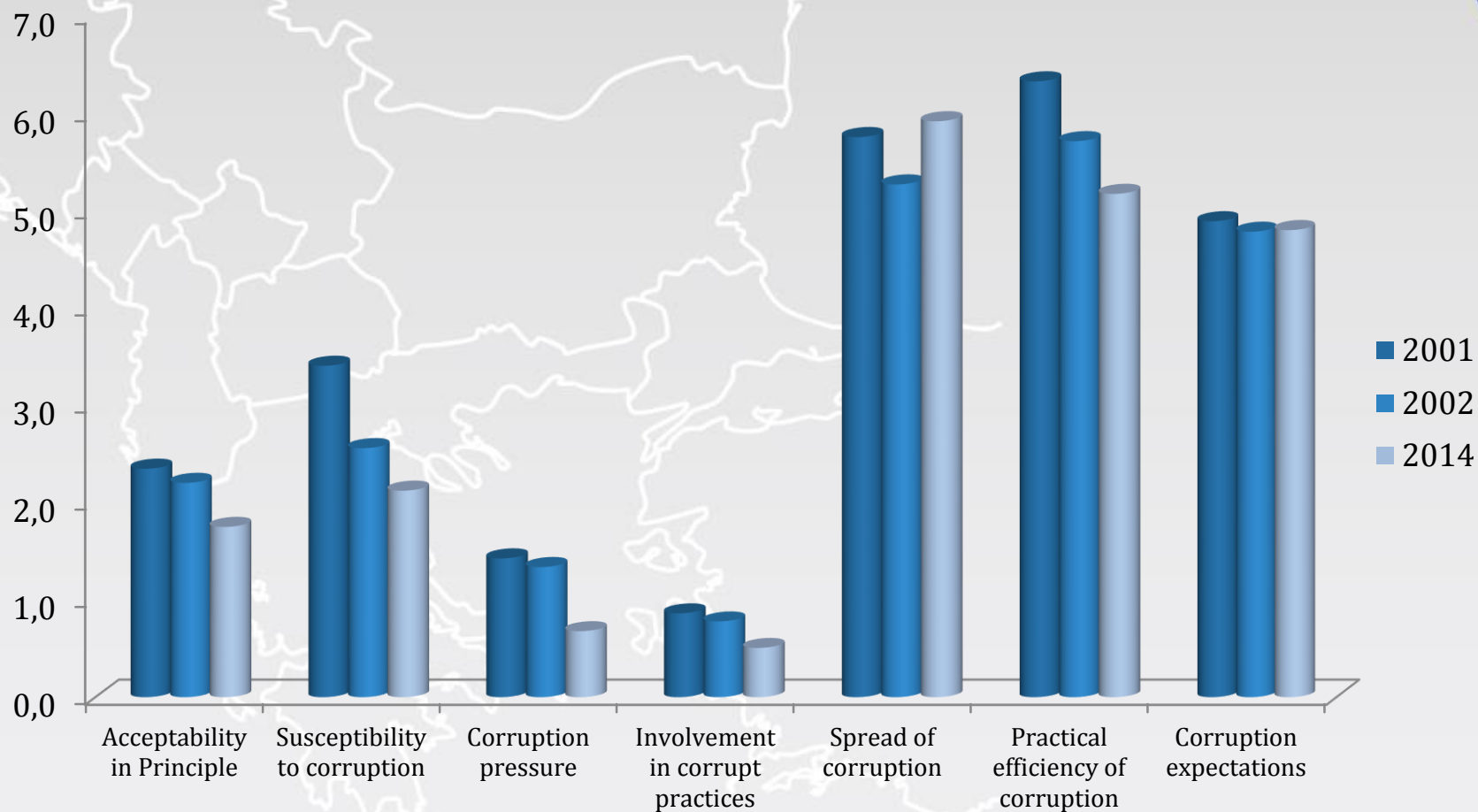

SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI KORUPCIJE NA NACIONALNOJ RAZINI- HRVATSKA

Munir Podumljak
Partnerstvo za društveni razvoj
17.02.2015

Razine korupcije

Slika 1. Hrvatska: usporedba indeksa korupcije , 2001., 2002. do 2014.

Izvor: SELDI sustav za praćenje korupcije, 2014.

Rasprostranjenost i dinamika korupcije

Tablica 1. Hrvatska: Glavni problemi, 2014.

Kategorija/godina	2014.
Nezaposlenost	83,02%
Korupcija	50,45%
Siromaštvo	39,36%
Niske plaće	32,97%
Kaznena djela	21,78%
Visoke cijene	21,48%
Politička nestabilnost	20,08%
Zdravstvo	7,79%
Obrazovanje	3,10%
Etički problemi	2,80%
Zagađenje okoliša	2,80%

Napomena: Ukupan postotak prelazi 100 jer su neki ispitanici dali više od jednog odgovora. Izvor: SELDI sustav za praćenje korupcije, 2014.

Faktori koji utječu na rasprostranjenost korupcije

Tablica 2. Hrvatska: Faktori koji utječu na rasprostranjenost korupcije, 2014.

Kategorija	2014.
Osobe na vlasti zanima stvaranje ogromnog osobnog bogatstva u kratkom razdoblju	88,80%
Ne postoji stroga administrativna kontrola	86,80%
Društvo je u moralnoj krizi	86,40%
Obavljanje službenih dužnosti u sukobu je s osobnim interesima	86,00%
Zakonodavstvo povezano s korupcijom je nesavršeno	81,30%
Pravosuđe je nedjelotvorno protiv korupcije	78,10%
Problemi povezani s korupcijom naslijeđeni su iz prošlosti	74,40%
Korupcija je posebno obilježje hrvatske nacionalne kulture	70,40%
U Hrvatskoj se ne provode zakoni	70,20%
Službenici u javnom sektoru imaju niske plaće	35,00%

Napomena: kumulativni postotak onih koji su označili "Potpuno se slažem" ili "Uglavnom se slažem". Izvor: SELDI sustav za praćenje korupcije, 2014.

Procjena rasprostranjenosti korupcije

Tablica 3. Hrvatska: Mišljenje građana o rasprostranjenosti korupcije u javnim institucijama, 2014.

Kategorija/godina	2014.
Sudjeluju gotovo svi službenici	12,40%
Sudjeluje većina službenika	47,70%
Sudjeluje nekolicina službenika	28,00%
Ne sudjeluje gotovo ni jedan službenik	2,80%
Ne znam/ostali odgovori	9,10%

Izvor: SELDI sustav za praćenje korupcije, 2014.

Stavovi o korupciji

Načelno prihvaćanje korupcije

- ▶ Indeks prihvaćanja korupcije odražava do koje mjere se različite koruptivne prakse toleriraju u određenom društvu, ukazujući na to koliko su građani skloni prihvatiti postojanje koruptivnih praksa u društvu i, sukladno tome, dopuštaju određenu razinu korupcije u svojem vrijednosnom sustavu. Prema mjerenjima anketa iz 2001. i 2014. godine, udjel građana koji ne prihvaćaju i/ili ne toleriraju koruptivno ponašanje povećao se s 54% u 2001. na 77% u 2014., što je značajno poboljšanje.

Praktična djelotvornost koruptivnih praksa

- ▶ Indeks mjeri procjenu ispitanika o mjeri u kojoj se korupcija smatra djelotvornom u rješavanju osobnih problema. Uspoređujući 2001. i 2014. godinu, indeks ukazuje na to da postoji pozitivan trend u percepciji građana po pitanju vjerojatnosti uspješnog rješavanja osobnih problema podmićivanjem (novcem, darom, uslugom). No indeks je još uvijek relativno visok (tj. zamjetan udio građana još uvijek smatra kako će davanje mita pomoći u rješavanju osobnog problema).

Korupcija u državnim institucijama

Tablica 4. Hrvatska: Stupanj rasprostranjenosti korupcije u javnim institucijama, 2014.

Kategorija/godina	2014.
Općinska/lokalna vlast	51,40%
Vlada	50,60%
Sabor	49,00%
Sudovi	44,10%
Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	44,10%
Lokalna uprava	43,80%
Ministarstvo financija	41,30%
Porezne vlasti	40,50%
Ministarstvo pravosuđa	39,90%
Ured državnog odvjetnika	39,40%
Carinski uredi	39,10%
Policija	38,20%
Ministarstvo uprave	37,70%
Ministarstvo unutarnjih poslova	37,20%
Služba državne revizije	37,00%
Istražne vlasti	33,70%
Vojska	19,50%
Predsjednik	15,00%

Napomena: kumulativan postotak onih koji su označili "Rasprostranjena je u velikom opsegu", odnosno kategorije 4+5 određene stručne skupine uključen u korupciju. Izvor: SELDI sustav za praćenje korupcije, 2014.

Politike borbe protiv korupcije i regulatorno okruženje

Preporuke

- Neovisne procjene i vrednovanja primjene antikorupcijskih strategija i akcijskih planova.
- Poboljšanje kaznenog postupka i Kaznenog zakona radi rješavanja složenijih oblika korupcije.
- Mora se osigurati zaštita žrtava i osoba koje prijavljuju korupciju u dobroj namjeri.
- Treba provoditi zakonski okvir za zaštitu prava i rehabilitaciju "zviždača".
- Potrebna je temeljita procjena Zakona o sprječavanju sukoba interesa, s posebnim naglaskom na primjereno sankcioniranje ovakvog nedoličnog ponašanja (npr. kazne razmjerne pribavljenoj koristi).
- Osigurati transparentnost podataka kroz baze podataka kojima je lako pristupiti i koje se mogu u potpunosti pretraživati, osobito za imovinske kartice i izjave o interesima.

Institucionalne prakse i provedba zakona

Preporuke

- Treba poboljšati kvalitetu i dostupnost službenih podataka i statistika, posebno onih povezanih s provedbom zakona koji se odnose na borbu protiv korupcije.

Pravosuđe u borbi protiv korupcije

Preporuke

- U imovinskim karticama suci i državni odvjetnici moraju dati izjavu o vlastitim interesima i učiniti ih javno dostupnima na platformi sličnoj onoj za javne službenike.
- Točni, precizni i bitni podaci za analizu i praćenje rada Sudbenog i Državnoodvjetničkog vijeća moraju biti lako i sistematično dostupni javnosti .
- Neophodan je jasan pregled sankcija koje su propisala oba Vijeća.

Korupcija i ekonomija

Preporuke

- Pravodobne i vjerodostojne informacije o Vladinim obvezama.
- Osiguranje preciznosti podataka dostupnih na službenim internetskim stranicama.
- Neophodna horizontalna suradnja među institucijama u upravljanju podacima.
- Posebnu pozornost treba posvetiti razvoju novog sustava inspekcija, kako bi se osiguralo da nepravilnosti koje je primijetila Državna revizija budu popraćene primjerenim sankcijama.

Civilno društvo u borbi protiv korupcije

Preporuke

- ▶ Osim poboljšanja nacionalnog zakonodavnog okvira, preporuka za financiranje OCD-a mora se uputiti i putem relevantnih tijela EU, kao i tijela na nacionalnoj razini, kako bi se oslobodili sektori koji su zarobljeni političkim i finansijskim interesima.

Pomoć EU na području borbe protiv korupcije

Sredstva investirana u specifične projekte, s naglaskom na reformu pravosuđa i borbu protiv korupcije u usporedbi s ukupnom pomoći EU u pretpristupnom razdoblju za razdoblje 2007. – 2012.

Država	Ukupan paket EU pretpristupne pomoći (EUR)	Sredstva uložena u reformu pravosuđa (EUR)	%	Sredstva uložena u borbu protiv korupcije (EUR)	%
Hrvatska	998.000.000,00	28.124.764,60	2,82%	9.552.355,11	0,96%

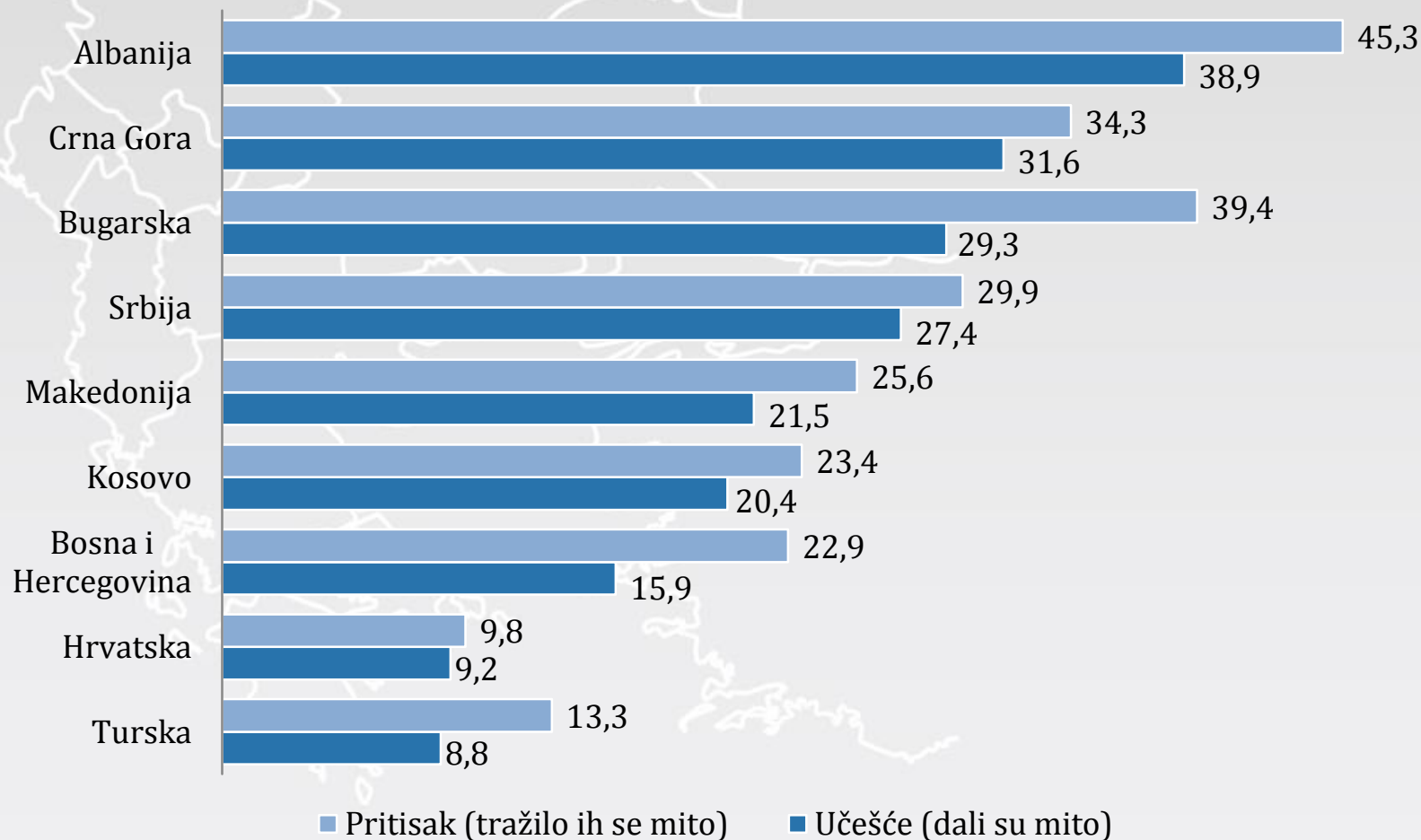
Izvor podataka: Europski parlament, Izvješće o upravljanju proračunom pretpristupnih fondova Europske unije u području pravosudnih sustava i borbe protiv korupcije u državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama za članstvo

Opći komentari na upravljanje proračunom pretpristupnih fondova Europske unije u području pravosudnih sustava i borbe protiv korupcije u državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama za članstvo:

- da je napredak koji je Hrvatska postigla u nekim područjima reforme pravosuđa i njegova primjena i održivost osigurana daljnjom provedbom projekata;
- ističe neke od pozitivnih pomaka na području borbe protiv korupcije predstavljenih u Godišnjim izvješćima o napretku za Hrvatsku; ipak postoji zabrinutost zbog rizika da mjere usvojene prije pristupanja zemlje Europskoj uniji nisu nepovratne i održive .

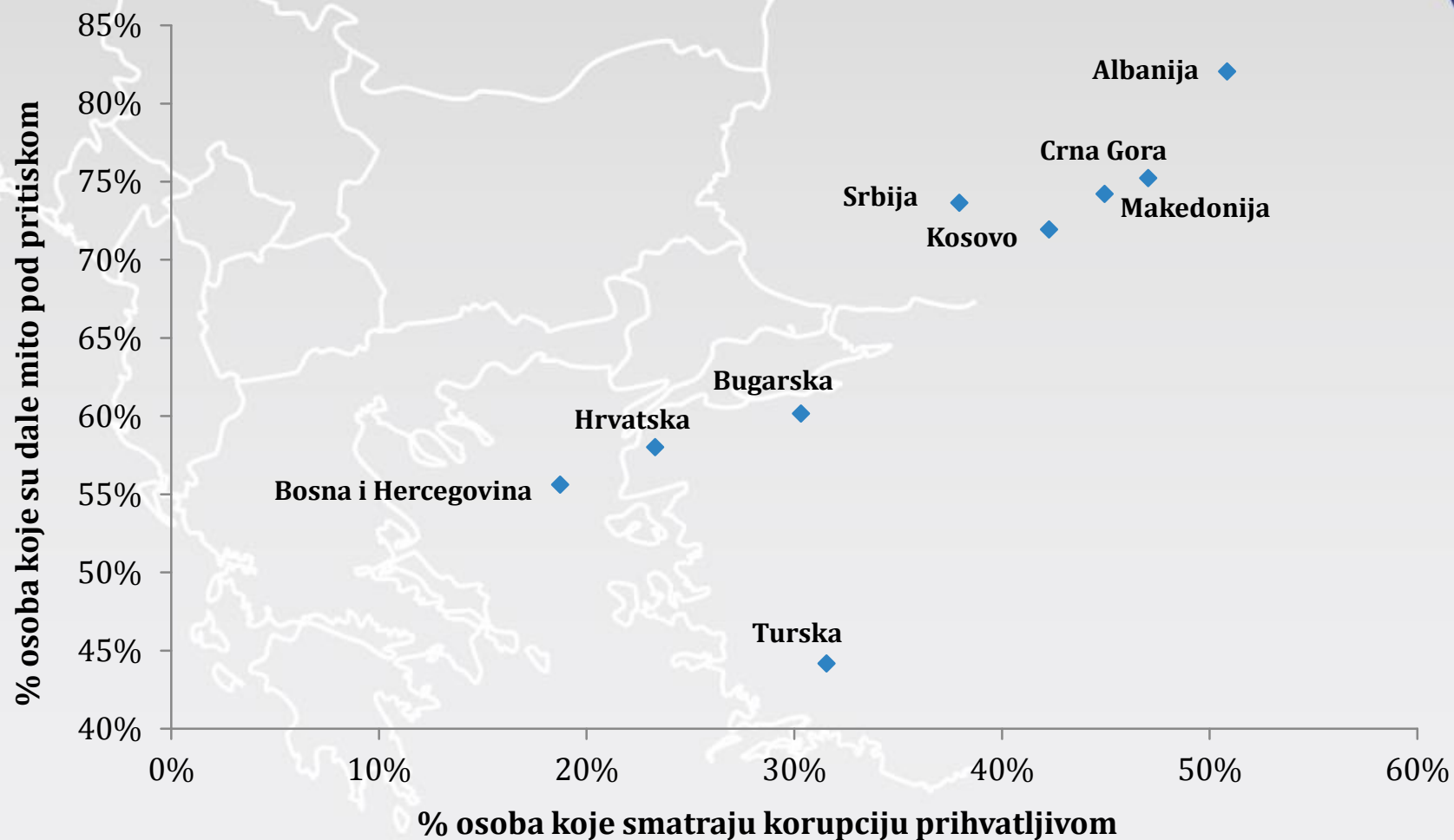
Pritisak korupcije i učešće u koruptivnim radnjama (2014)

(% populacije 18+ koju se tražilo mito ili koja je dala mito (novac, usluga, poklon) u protekloj godini)

Izvor: SELDI sustav za mjerenje korupcije, 2014.

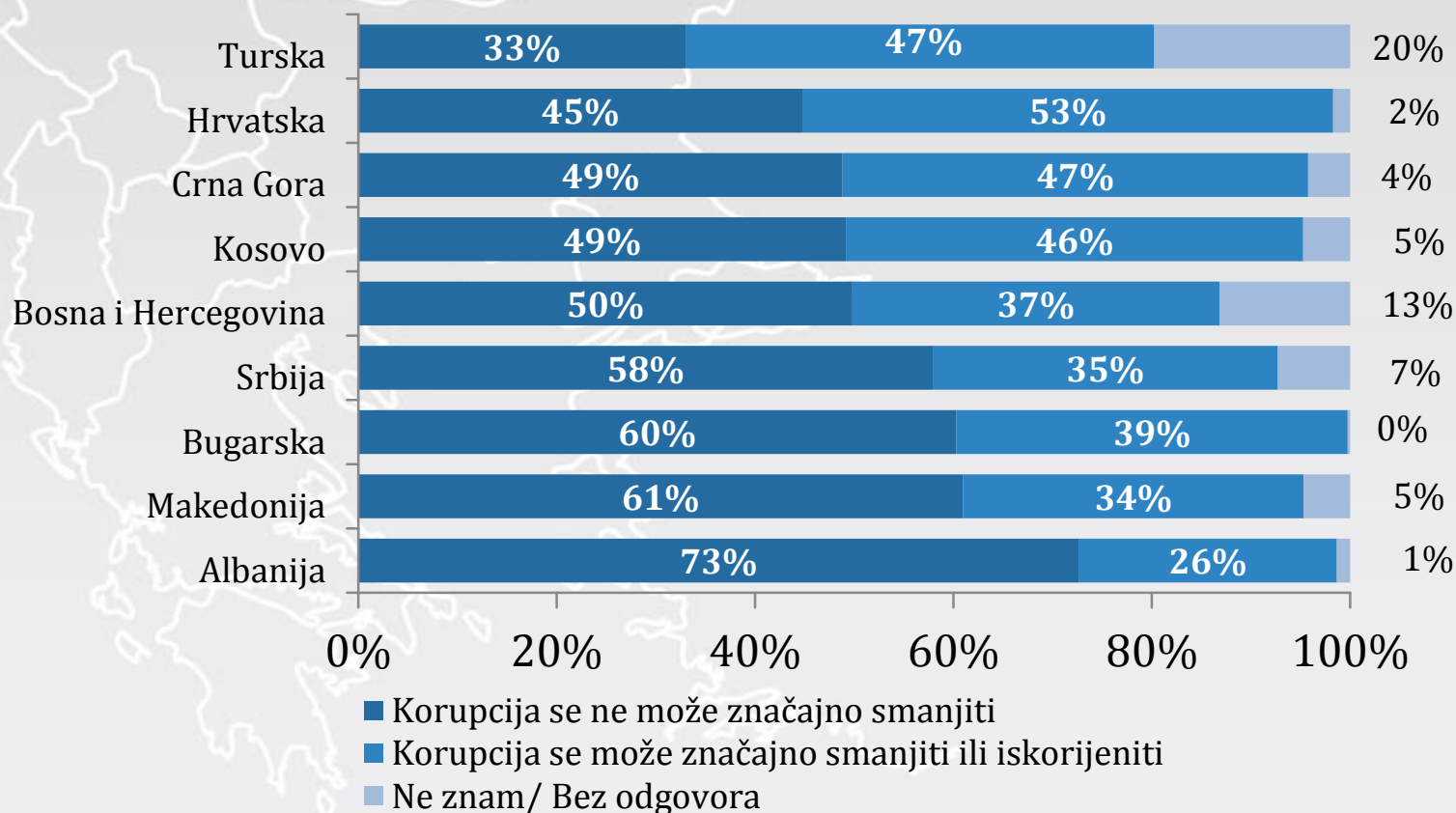
Pritisak korupcije i općeprihvaćenost koruptivnog ponašanja

Izvor: SELDI sustav za mjerenje korupcije, 2014.

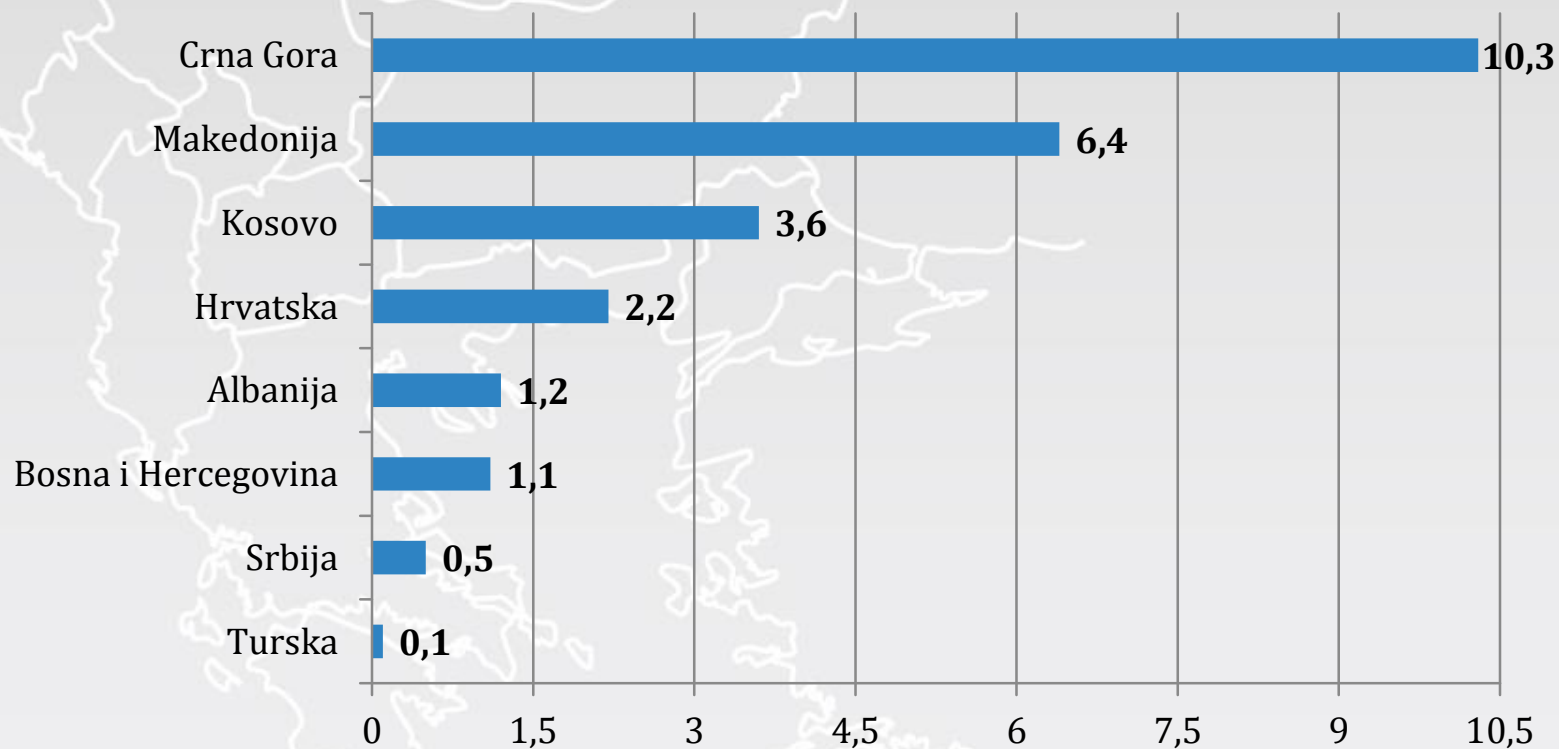
Utjecaj javnih politika na korupciju (%)

(% populacije 18+)

Izvor: SELDI sustav za mjerenje korupcije, 2014.

EU financiranje za borbu protiv korupcije po glavi stanovnika(€), 2007. – 2012.

Izvor: Izračunato od podataka dobivenih od Evropskog parlamenta, 2013.

Zahvaljujem na pažnji!

Munir Podumljak

info@psd.hr